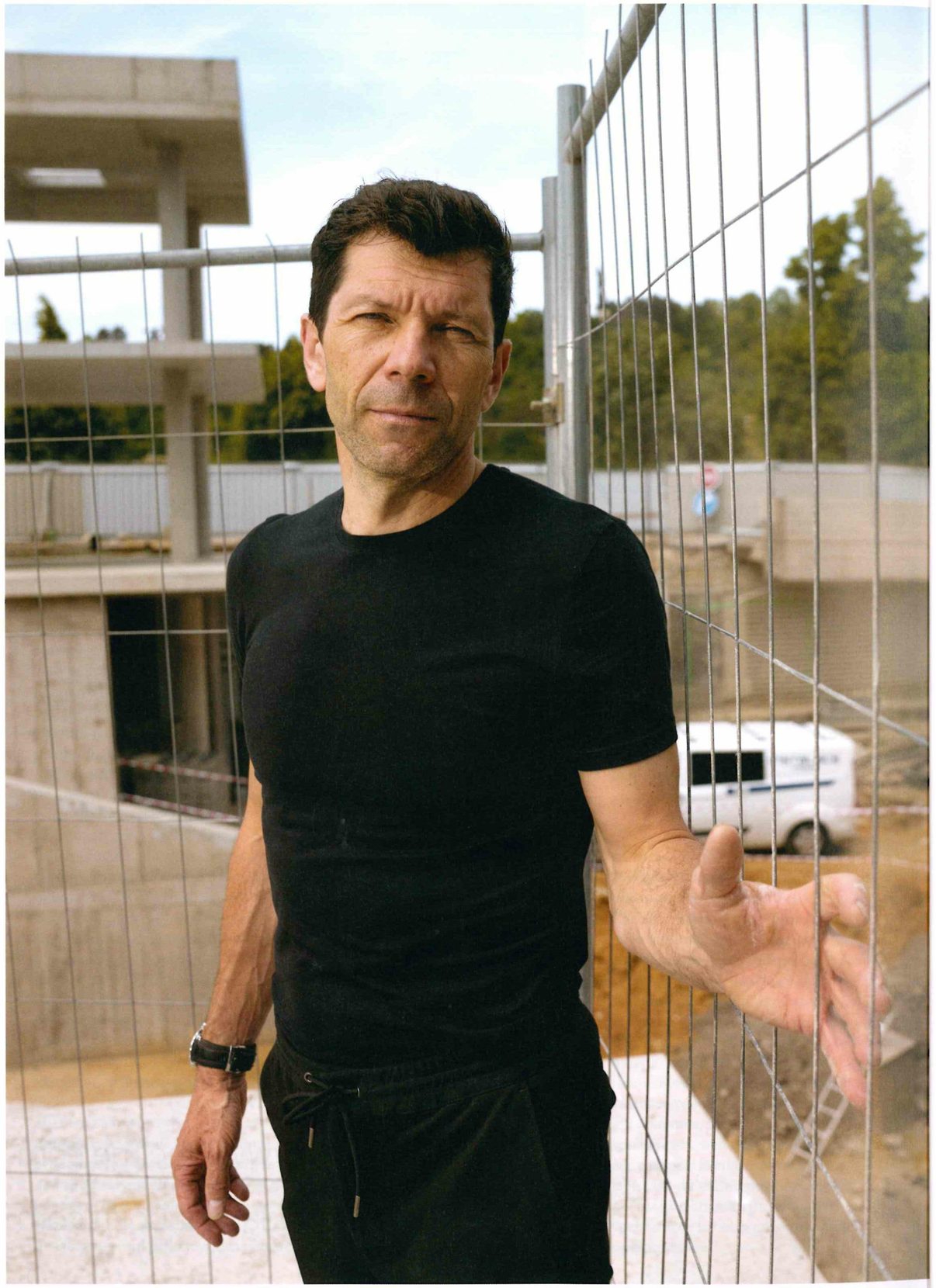

Museli jsme imitovat socialistický šlendrián

Měla to být výkladní skříň československé architektury a umění postavená za americké peníze. Místo toho se pražský hotel InterContinental stal symbolem komunistického luxusu a veksláctví. Nyní by se stavba, významně poškozená rekonstrukcí z devadesátých let, měla přiblížit někdejšímu ideálu. Autorem přestavby za několik miliard korun, která zahrnuje i významnou proměnu okolí, je architekt **Marek Tichý**.

text Marek Šálek • foto Marek Knittl a Boysplaynice

V jednu chvíli z celé budovy InterContinentalu zůstala jen kostra. Teď už se zase – alespoň při pohledu zvenčí – vrací do podoby, jakou mívala dříve. V jaké fázi se rekonstrukce momentálně nachází?
Brzy snad budeme mít už kompletně dořešené fasády domu. Zní to možná banálně, ale byla to věda.

V čem?
Hlavním stavebním materiálem je holý čili pohledový beton. Chtěli jsme obnovit jeho texturu včetně otisků dřeva z bednění, což se ukázalo složitější, než jsme čekali. Už v devadesátých letech byl beton poničený takzvanou karbonatací – rozpadem zevnitř. Tehdy to při rekonstrukci vyřešili tím, že ho obtáhli kaučukovou stěrkou. Tím se budova proměnila v jakousi plastovou chaloupku.

Ale byla zachráněna...
Zvenku byla zakonzervována, ale zevnitř dál degradovala. Když jsme se chtěli vrátit k podstatě materiálu, museli jsme tu skořápku rozbít. Část lidí z dodavatelské firmy protestovala. Prý jsme se zbláznili, máme to nechat být a přetřít. Nedali jsme na ně, odkryli beton a pak teprve zjistili, jak strašně je to zdevastované.

To zní, jako kdybyste založili nový obor – restaurování betonu.
V podstatě to tak je. Způsobů, jak vrátit pohledovému betonu jeho původní vzhled, existuje víc, rozhodovali jsme se kousek po kousku – nechci teď zatěžovat podrobnostmi. Každopádně jsem přesvědčen, že asanace betonu bude do budoucna velké téma, protože podobně doslužujících staveb jsou mraky. A myslím, že jsme opravdu prošlapávali cestu. Vyzkoušeli jsme nespočet postupů a dvanáct firem, než jsme našli tu pravou, která se s tím popasovala podle našich představ.

Kromě betonu tvoří fasádu i keramické pásy. Ty jste také restaurovali?
Těch pásů je dvaapadesát, sundávat tisícovky keramických tvárnic bez poškození by bylo extrémně náročné. Z respektu k původnímu provedení, které je dílem výtvarníka Zbyňka Sekala, jsme ponechali čtyři pásy do Pařížské ulice – zainjektovali jsme je a vyčistili.

A ten zbytek čili dalších osmačtyřicet pásů?
Tam jsme se rozhodli udělat nové obklady, které by ctily původní zabarvení. A tím jsme si taky naběhli. Staré tvarovky totiž měly různé tóny, protože v rámci nepřesné socialistické výroby nedokázali uhlídat stálou teplotu výpalu. Najít cihelnu, která by se pro něco takového nadchla, bylo také extrémně náročné. Nakonec jsme uspěli v rodinném podniku u Kadaně, kde ještě mají staré pece. Tak dlouho se piplali s recepturou pro naše účely, až skoro zkrachovali, protože museli odmítat jiné zakázky. Ale ustáli to a výsledek je fantastický. Živost barev je taková jako v době vzniku.

Jestli tomu rozumím správně, bylo v podstatě potřeba simulovat socialistický šlendrián.
Vlastně ano. Aby se nám podařilo napodobit originální rukopis stavby, opravdu jsme se museli vciťovat do toho, jako to tehdy bylo. Což je pro nás při obnově staveb obvyklý postup, ale většinou hledáme cestu k výjimečnému řemeslu. Tady to bylo trochu naopak.

Bylo od začátku jasné, co z budovy zachováte a co necháte zbourat?
Vyvíjelo se to za pochodu. Když ta stavba vznikala, na prvním místě byla architektura, konstrukce se řešila

KONTÍK V NOVÉM. Hotel stojící v Pařížské ulici ponese název Fairmont. Jeho rekonstrukce přispěje k zpřístupnění a oživení přilehlých prostranství, vznikne i nový průchod na vltavskou náplavku.

jako něco méně důležitého. Takže prakticky hned po dokončení se nosné zdi rozevřely o dvacet centimetrů. Dnes už jsme schopni celou budovu dostat do 3D modelu a spočítat všechny defekty. A postupně se bohužel ukázalo, že bude nutné všechno odstrojit a rozebrat na prvočinitele. Po dvou letech se blížíme tomu, že to zase poskládáme zpátky. Divák si rozdílu skoro nevšimne a může se divit, co jsme celou dobu dělali. V tom případě bychom byli spokojeni.

Jak je možné, že taková nákladná investice byla tak mizerně staticky propočítána?
Ta budova byla koncipována s životností padesát let. Kdybychom se před zahájením rekonstrukce zeptali autorů projektu, jestli je v pořádku, že se ten dům po půlstoletí naklání, rozpadá a praská, odpověděli by: Vždyť jsme vám to říkali, co chcete?

Co vás čeká v nejbližší době?
Práce se přesouvají i do interiérů a revitalizace veřejného prostoru. Do dřevěných forem skládaných ručně z prken byl například znovu odlit strop konferenčního sálu, který je geometricky přesnou kopií původního návrhu, což bylo unikátní dílo architekta Jana Šrámka. V řadě dílen probíhá restaurování původních uměleckých předmětů, na míru vznikají nové originály, které jsou dílem současné generace výtvarníků. Jde například o osvětlení, dekorativní strop či okenní vitráže.

MAREK TICHÝ

Architekt a vysokoškolský pedagog, působí na Fakultě architektury ČVUT Praha. V roce 2002 založil a dodnes vede architektonickou kancelář TaK, která má v portfoliu více než osmdesát rekonstrukcí a přestaveb památkově chráněných objektů a konverzí historických areálů v Praze a okolí. Je mezi nimi Škodův palác, Havlova knihovna na Hradčanech, Volmanova vila v Čelákovicích, historická část Masarykova nádraží, Werichova vila na Kampě či Palác Elektrických podniků (Bubenská). V mládí vrcholově běhal a sport je pro něj dodnes důležitý. Jeho žena je rovněž architektka, mají tři děti.

BRÁNA DO ZÁPADNÍHO SVĚTA

Narodil jste se v roce 1971. Dokážete si vybavit, jak jste hotel InterContinental vnímal někdy okolo roku 1989?
Tehdy jsem dokončoval Hollarku *(střední umělecká škola v Praze – pozn. red.)* a hlásil se na architekturu. Tahle stavba byla v panoramatu pražského nábřeží nepřehlédnutelná a měla punc špičkového, ale pro našince nedostupného hotelu. Rodiče mojí ženy tam měli svatbu, ale ne ve vyhlášené restauraci Zlatá Praha, jen v nějakém salonku. I to byl prý zážitek. Ono se to málo ví, ale ten hotel měl celou dobu svoji vlastní hotelovou školu, kterou československý gastrobyznys vnímá jako téměř kultovní pracoviště. Kdo se vyučil v InterContinentalu, byl velký frajer, zaměstnanci se pořád scházejí.

Vybavíte si, kdy jste se v té budově ocitl poprvé?
Ani ne. Vnímal jsem ji jako něco výlučného, kam mohou jenom prominenti nebo veksláci. Ani k jedněm jsme nepatřili. Tatínek kdysi pracoval jako inženýr ve Výzkumném ústavu pozemních staveb, odkud musel odejít, protože odmítl vstoupit do strany. Oba rodiče byli rádi, že jsem se vůbec dostal na nějakou školu.

A kdy jste si té budovy všiml už jako architekt?
Až když začali stavět bazén, což bylo v rámci první rekonstrukce v letech 1992–1995.

Jak tyto třicet let staré úpravy hodnotíte?
Těžko o nich můžu ztratit lichotivé slovo. Původní podoba stavby zanikala v důsledku různých přestaveb už delší dobu, ale tahle rekonstrukce to dorazila. Interiér byl rozparcelován, kvůli bazénu byla zničena zahrada, stal se z toho provinční dům.

> Kdo se tehdy vyučil v InterContinentalu, byl frajer. Zaměstnanci se pořád scházejí.

Proč to tak dopadlo?
Tehdy už budovu provozovala nějaká franšíza společnosti InterContinental a hotel ztrácel lesk. Vzhledem k limitovanému přísunu peněz bylo jednodušší ten barák takhle zbastlit – obalit sádrokartonem, vyřezat díry, jak se zrovna hodilo, vybavit konvenčním nábytkem. Například z velkolepé lobby od Jana Šrámka se stala špeluňka na prodej suvenýrů. Když jsem o tom mluvil s profesorem Šváchou *(historik architektury – pozn. red.)*, vyprávěl mi, že celou zkázu dozoroval hlavní autor budovy Karel Filsak. Jenomže už byl nemocný a z přísného nekompromisního stavitele se stal hodný dědeček, který se vším souhlasil, ačkoli příliš nevěděl, co se kolem něj děje.

V čem jako architekt vidíte onen někdejší lesk? Co je na té stavbě nejcennější?
Nejdřív bych chtěl upozornit na jeden klamný dojem: nebyla to stavba socialistická, naopak. První návrhy pocházejí z roku 1968 a byly výsledkem uvolněné atmosféry pražského jara. Navíc šlo o investici americké letecké společnosti PanAm, jejíž součástí byla i hotelová síť. Měla to být dokonce první americká investice ve východní Evropě od konce druhé světové války a zároveň výkladní skříň československé architektury a umění šedesátých let. Velký mezinárodní hotel světového střihu, brána do západního světa.

Proč tohle povědomí zmizelo, kam se ten příběh ztratil?
Vtrhli sem sovětští okupanti a národ se podrobil normalizaci. Stavba, která měla být hotová za dva roky, se protáhla do roku 1974. Původní investor z projektu vycouval, dokončovalo se spíš ze setrvačnosti. Nejvíc tuhle změnu odneslo bezprostřední okolí hotelu, kde nebyl dokončen původní Filsakův záměr s velkým náměstím. Mám na mysli prostranství směrem ke Staroměstskému náměstí, což je vlastně pochozí střecha podzemní garáže s rampami pro vjezd a výjezd. Sešlo i ze záměru, aby byl hotel skvěle technologicky vybavený, například na každém pokoji měl být fax – v roce 1971!

Co tedy zůstalo z původních ideálů?
Pro šedesátá léta byla typická nová vlna československého filmu, ale podobným fenoménem byla i spolupráce velkých jmen tehdejší československé architektury a výtvarného umění. Karel Filsak začínal projektovat u Gočára, podle jeho návrhu vznikla dnes památkově chráněná čtvrť v Porubě nebo věžáky v kladenském Rozdělově, je autorem ambasád v Pekingu, Káhiře a Dillí nebo prvního terminálu na ruzyňském letišti. Umělecké prvky v interiéru vytvořili skláři Stanislav Libenský, Jaroslava Brychtová a René Roubíček, obrazová výzdoba byla dílem malířů Josefa Jíry a Františka Ronovského, ve foyer je monumentální plastika Začarovaný les od Miloslava Hejného.

Tohle všechno se po rekonstrukci v interiéru opět objeví?
Bohužel zdaleka ne všechno se zachovalo. Obrovské množství uměleckých děl a historických artefaktů bylo rozebráno nebo rozprodáno. Odolala vlastně jen díla, která byla přímo fyzicky spojena s konstrukcí stavby nebo hlavním provozem.

Co se zachovalo, to pochopitelně restaurujeme a vracíme zpátky. Navíc doplňujeme novou uměleckou vrstvu, na které se budou podílet současní tvůrci. Jsem nesmírně rád, že i vlastníci hotelu tohle vnímají a jsou ochotni do toho investovat.

VRÁTÍME HOTEL DO MĚSTA

Nemovitost patří společnosti R2G, ve které se spojili byznysmeni Oldřich Šlemr, Pavel Baudiš a Eduard Kučera. Nákup hotelu v historickém centru Prahy je stál šest miliard korun, náklady na rekonstrukci byly v roce 2020 odhadovány na sto milionů eur. Jaká je dnes realita?
Sami jsme zvědaví, kam se to vyšplhá. Dva roky covidu zamíchaly s dodavatelským řetězcem i cenou materiálů, pak přišla válka a zmizela velká část stavebního personálu z Ukrajiny... Navíc se setkáváme s opravdu zásadními vadami stavby, které je třeba za pochodu správně diagnostikovat a řešit. Aktuálně se tak snažíme optimalizovat náklady a zachovat vysokou kvalitu, což není v takto komplexním projektu snadné.

Součástí projektu jsou i dvě novostavby – jedna naproti právnické fakultě, druhá na náměstí Miloše Formana, což je ona střecha podzemních garáží. Tušil jste, jaká kolem nich nastane kontroverze?
Živím se jako architekt pětadvacet let, pracujeme na viditelných projektech a jsem zvyklý, že skoro pokaždé vznikne poprask. Mrzí mě, že občanští aktivisté často nenabízejí prostor pro vysvětlení nebo si věc naopak nechávají vysvětlit opakovaně s tím, že nejprve souhlasí a později svůj názor mění. A bohužel jsou i v malém počtu slyšitelnější než fundovaní lidé, kteří k věci mají co říct, ale často si v tom povyku netroufnou se ozvat. Z mého pohledu je až nepochopitelné, proč se na jedné straně tleská novému náměstí směrem k řece a na opačné straně hotelu je dvakrát větší prostor odmítán. Těch nových objemů doplňujících okolí je víc, ale jen jednu část provází kritika. Jde přitom o zhruba osm procent plochy náměstí, ten objekt navíc řeší i celou techniku odvětrání podzemních garáží.

Připomeňme, že magistrátní odbor výstavby vydal k této novostavbě zamítavé rozhodnutí a investoři se chtějí dožadovat nápravy soudně. Jaký je aktuální stav?
Zvažujeme možnosti, komunikujeme s příslušnými úřady a podnikáme všechny kroky pro zdárné dokončení celého záměru – včetně této revitalizace náměstí. Projekt vnímáme jako jedno promyšlené urbanistické řešení a chceme se zasadit o jeho naplnění tak, aby se celý prostor vrátil na mapu Prahy a fungoval pro širokou veřejnost. Na území směrem k Vltavě už je vidět nová modelace prostoru s pobytovými schody na vznikajícím náměstí, v běhu je i příprava průchodu na náplavku.

Novostavbu blíže k řece Vltavě jste nakonec snížili o dvě patra. Proč?
Šlo o reakci na diskusi s Národním památkovým ústavem. Nechali se slyšet, že našemu konceptu Staroměstské brány rozumí, ale projevili přání, aby měl drobnější rozměry. Zvážili jsme to a řekli si, že opravdu není cílem mít tam pětipatrový dům, jak nám to vycházelo v prvních kompozičních úvahách. Jde nám hlavně o prodloužení uličního parteru a doplnění měřítka, které zde město postrádá.

Při prezentacích projektu říkáte, že u nové kostky na rohu ulic Pařížská a Bílkova by si lidé mohli dávat sraz jako třeba na Václaváku „u koně“. Není to liché očekávání?
Takových prostranství v této části Prahy moc není, vlastně žádné. Staroměstské náměstí je plné turistických atrakcí, Husova socha je obehnaná řetězy, dávat si tady sraz nedává moc smysl. Tohle by měl být civilnější prostor, odkud bude možné přicházet i odcházet všemi směry. Uvolňujeme také prostor k nábřeží, kam půjde projít novým tunýlkem přímo z náplavky, vracíme veřejnosti i zahradu u řeky, odkud zmizí ohyzdný bazén.

V očích mnohých Pražanů ale chcete především zastavět plochu, která byla desítky let volná.
Jsem přesvědčen, že z náměstí Miloše Formana bude příjemné místo, kde by se mohly odehrávat i akce – promítání, výstavy, besedy... Pracujeme na tom, aby se hotel i tímto způsobem zapojil do života města a byl přístupný ze všech stran.

Jsou už známy nějaké podrobnosti ohledně provozovatele hotelu?
Soutěž vyhrála společnost Fairmont. Na rozdíl od jiných značek je ochotná akceptovat autentičnost domů, které provozuje. Patří k nim ikony, jako je Plaza v New Yorku, Savoy v Londýně... Nepřizpůsobuje objekt svým nárokům, ale zdůrazňuje jeho jedinečnost.

Jak to bude s názvem InterContinental?
Je s ním konec. Neměl se používat už dávno, práva zanikla, ale komunisti to ignorovali. Hotel se bude jmenovat Fairmont Golden Prague.

Směrem k Nemocnici Na Františku stojí jiný hotel, jménem President. Jak vidíte jako architekt tuhle budovu?
Je to pozdní dílo Karla Filsaka, dokončoval to jeho syn. Nemá vizi, kompozici, vznikl postupnou přestavbou historického objektu, dnes je to spíš hromada betonu. Prospělo by s ním taky něco udělat.

Z mapy Prahy v posledních letech zmizely jiné výrazné stavby ze sedmdesátých a osmdesátých let, největší poprask byl okolo Hotelu Praha v Dejvicích a areálu Transgasu na Vinohradech. Jak se k těmto případům stavíte?
Nechci tvrdit, že máme všechno z téhle doby plošně zachovávat za každou cenu, ale mohli jsme víc zvažovat, co má vzniknout na jejich místě. A co se týče „Kontíku“: neznám jiný projekt, který by vznikl s takovým impulzem – velká státní objednávka placená americkým investorem jako výkladní skříň československé kultury. I proto je skvělé, že bude zachován. ®

Nejvýkonnější ALPINA pro 250 vyvolených

- **BMW ALPINA B5 GT**
- **V8 disponuje parametry 634 koní a 850 Nm**
- **Dechberoucí dynamika: 0–100 km/h za 3,2 sekundy**
- **Maximální rychlost 330 km/h**
- **Limitovaná edice 250 kusů pro celý svět**

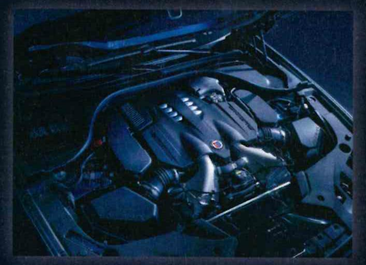

Už více než 50 let se značka ALPINA věnuje vývoji a výrobě výjimečných automobilů pro znalce a nadšence. B5 GT je vrcholné provedení BMW řady 5 v nabídce společnosti ALPINA, je k dispozici s karoserií sedan i kombi a vznikne pouhých 250 exemplářů. BMW ALPINA B5 GT už je možné objednávat u společnosti Invelt.

Srdcem BMW ALPINA B5 GT je známý, dvěma turbodmychadly přeplňovaný motor V8 o objemu 4,4 litru s typickou dynamikou, vysokým točivým momentem a plynulým průběhem výkonu. Dosahuje 634 koní a 850 Nm, což z něj činí nejvýkonnější motor v historii značky ALPINA.

Sprint z klidu na 100 km/h BMW ALPINA B5 GT zvládne za 3,2 sekundy (3,4 sekundy pro kombi) a dechberoucí zrychlení se zastaví až na 330 km/h (328 km/h pro kombi). Tyto hodnoty pravděpodobně činí z B5 GT nejrychlejší sériově vyráběný sedan a kombi! Výjimečná dynamika vozu je doplněna plným zvukem V8 z nového sportovního výfuku s dvěma dvojitými koncovkami, potaženými nitridem titanu.

Vůz je k dispozici v tradičních barvách ALPINA Blue a ALPINA Green, ale také v šesti speciálně vybraných odstínech. Zákazníci si ovšem mohou rovněž konfigurovat svůj individuální interiér přímo v kožedělné dílně značky ALPINA. Výsledkem je pak mistrem ručně vytvořený interiér z přírodně vyčiněné kůže LAVALINA a jejich jedinečné B5 GT.

www.invelt.com